

Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

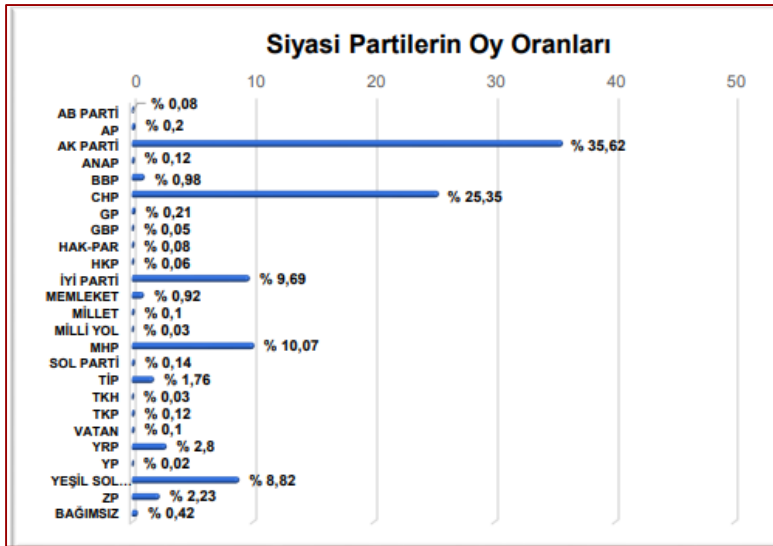
2 Haziran / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Seçim sonuçları

- ❑ YSK Başkanı Ahmet Yener, 28 Mayıs'ta gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ikinci tur kesin seçim sonuçlarını açıkladı.
- ❑ Yener, Recep Tayyip Erdoğan'ın yüzde 52,18, Kemal Kılıçdaroğlu'nun yüzde 47,82 oranında oy aldığını açıkladı. Yener, "Bu sonuçlara göre, Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçildiği anlaşılmış sonuçlar yayınlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmiştir" ifadelerini kullandı. Kesin seçim sonuçları Resmi Gazete'de yayımlandı.
- ❑ 14 Mayıs'taki ilk tur oylamasında da Cumhur ittifakı parlamentoda çoğunluğu almıştı. Oy ve milletvekili dağılımları aşağıdaki gibidir.

SİYASİ PARTİLER	MİLLETVEKİLİ SAYISI
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	268
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	169
İYİ PARTİ	43
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	50
TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ	4
YENİDEN REFAH PARTİSİ	5
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ	61
TOPLAM	600

Gözler yeni kabineye çevrildi

- ❑ Seçimlerin sonuçlanması ile beraber geçen haftaki bültenimizde de tahmin ettiğimiz üzere piyasa bu gelişmeyi öncelikle belirsizliğin ortadan kalkması olarak olumlu fiyatladı ve gerek borsada gerekse de CDS primlerinde olumlu yönde bir seyir hakim oldu.
- ❑ Öncelikle belirsizliğin ortadan kalkması hem parlamentoda hem de Cumhurbaşkanlığı seçiminde aynı ittifakın kazanması ile belirginleşmişti.
- ❑ Ardından çok geçmeden yeni kabinede hangi isimlerin ön plana çıkacağına dair kulisler paylaşıldı ve en kritik konu olan ekonomiye dair Mehmet Şimşek'in ismi ön plana çıkmaya başladı.
- ❑ Mehmet Şimşek 2007 yılından bu yana Ak Parti'de görev yapan bakanlardan biriydi. 2009-2015 yılına kadar Maliye Bakanlığı görevinde bulundu. Ardından aktif siyaseti bırakarak, uluslararası kurumlara danışmanlık görevlerinde bulundu.
- ❑ Kendisi ekonomi yönetiminde yer aldığı süre boyunca hem uluslararası finans kurumları ile iyi ilişkiler yürütmüş hem de enflasyonun düşürülerek, büyüme ve istihdamın yakalanmasında katkılar sunmuştur.
- ❑ Şimşek'le beraber anılan diğer isimler arasında yakın tarihte TCMB başkanlığı ve Maliye Bakanlığı görevlerinde bulunmuş Naci Ağbal ve Lütfü Elvan da var.
- ❑ Cumartesi akşam saatlerinde açıklanacak kabinenin ekonomi yönetimine dair bu beklentiler Ortodoks politikaya yeniden dönüleceği yönünde bir sinyali de beraberinde getiriyor.

Para politikasında olası senaryolar

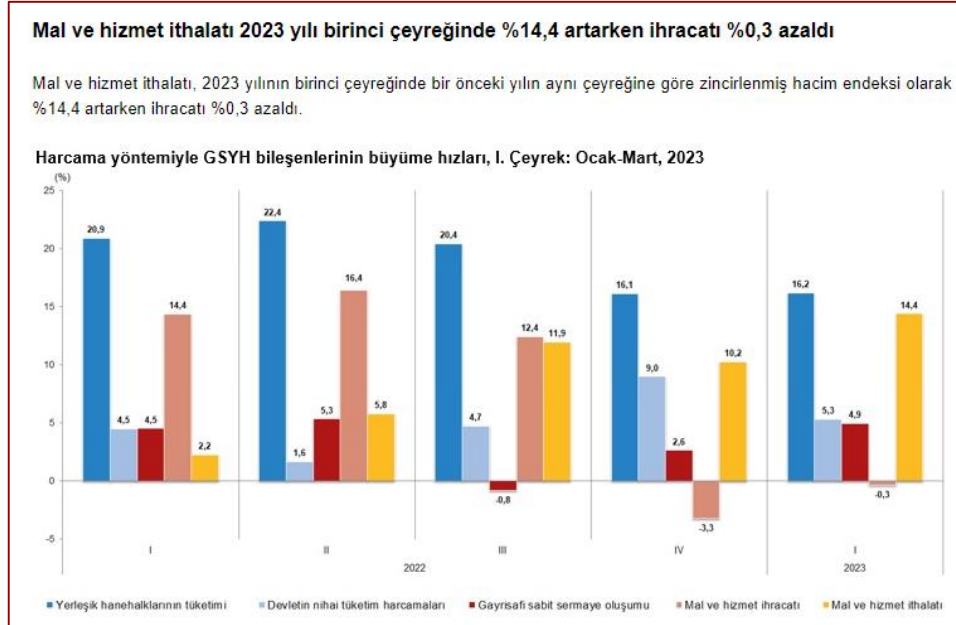
- ❑ Ekonomi kabinesine taze kan geleceğine dair kulis haberleri bu hafta borsayı ve risk primini rahatlattı ancak sadece kişiler değil aynı zamanda nasıl bir politika izleneceği de ayrıca merak konusu...
- ❑ Henüz hiçbir şey belli değilken, bu konuda biraz tahmin yapmaktan da zarar gelmez.
- ❑ İlk senaryo beklenildiği gibi ekonomi ve TCMB yönetimine ekonomi karnesi temiz isimlerin geldiğini ve Ortodoks para politikasına geçiş yapıldığı durumu ise politika faizinin enflasyon beklentisi kadar artış kaydetmesi gerekecektir.
- ❑ Ayrıca Liralaşma stratejisinden çıkışın da kademeli olarak yapılması, BDDK'nın yurtdışı döviz limitlerini yeniden serbest bırakması gerekecektir.
- ❑ Bu durumda faiz oranının ne kadar artacağı ve bunun büyüme ile istihdama etkileri kritik olacaktır ki böylesine keskin bir dönüş olasılığı yerel seçimlerin de Mart 2024'te olması nedeniyle zor gözüküyor.
- ❑ İkinci olasılık ara bir yol bulunması olacaktır. Liralaşma stratejisindeki gevşeme adımlarından başlamak suretiyle bankalar üzerindeki TL dönüşüm oranlarında ve dolayısıyla KKM'de gevşemeye gidilmesi piyasa faizinde rahatlama yaratabilir.
- ❑ Bunun dışında yine konvansiyonel olmayan ve 2010 yılı sonunda uygulanmaya başlanan faiz koridoru yoluyla parasal aktarım mekanizmasının işletilmesi seçilebilir.
- ❑ Fakat bu durumda da resmi faiz oranlarıyla piyasa faiz oranları arasındaki farklılık kompleks bir yapı oluşturacak ve genişlemeci resmi faiz uygulanması halinde fonlama piyasa faizlerine yakınsayarak, gerçekleşecektir.

Para politikasında olası senaryolar

- ❑ En olasılıksız senaryo olarak ise mevcut para politikasında hiçbir değişim olmayacağı durum değerlendirilebilir.
- ❑ Böyle bir durumda borsada keskin bir düşüş beklememekle beraber (çünkü asıl parametre siyasi belirsizliğin ortadan kalkmasıdır) CDS puanında ve kurda yükseliş trendi döviz ve altın talebinde yükseliş görülebilir.
- ❑ Yine bu senaryoda faiz politikasında bir değişiklik yapılmaksızın, dost ülkelerden finansman sağlanması ve bankalar üzerindeki Liralaşma stratejisinde yumuşama sağlanması halinde büyümenin devamı sağlanabilir ancak enflasyon konusunda tam bir etkinin görülmemesi riski mevcuttur.

İlk çeyrek büyüme verileri

- ❑ Türkiye'nin yaşadığı en büyük felaketlerden biri olan 6 Şubat depremlerinin etkisini de içeren 2023 Ocak-Mart döneminde (ilk çeyrek) GSYH yüzde 4 oranında büyüdü. Büyüme, iç tüketimin yanı sıra, depremin de etkisiyle kamu ve sosyal yönü ağırlıklı hizmetler ile bankacılık kesiminden geldi.
- ❑ Sanayi ve tarım sektörleri sırasıyla yüzde 0,7 ve yüzde 3,8 oranında küçüldü. Ağırlıklara bakıldığında Türkiye'nin büyümesinin ilk çeyrekte iç talep kaynaklı olduğu görüldü.
- ❑ Harcamalar yöntemiyle hesaplama, bu çeyrekteki büyümeye katkının ağırlıklı olarak iç tüketimden kaynaklandığını gösterdi. Buna göre ilk çeyrekte, bir önceki yıl aynı çeyreğe göre, hane halkı harcamaları yüzde 16,2, devletin harcamaları yüzde 5,3, gayri safi sabit sermaye oluşumu ise yüzde 4,9 arttı. İhracat ilk çeyrekte 0,3 oranında azaldı. İthalat ise yüzde 14,4 oranında yükseldi. Geçmiş yıllarda net ihracat büyümeye katkı verirken, ilk çeyrek itibariyle bu katkı gerçekleşmeyecek. Büyümenin çok önemli bir kısmı hane halkı harcaması kaynaklı olurken, devletin harcamasıyla birlikte büyümenin çok önemli bir kısmı tüketimden gelmiş oldu.

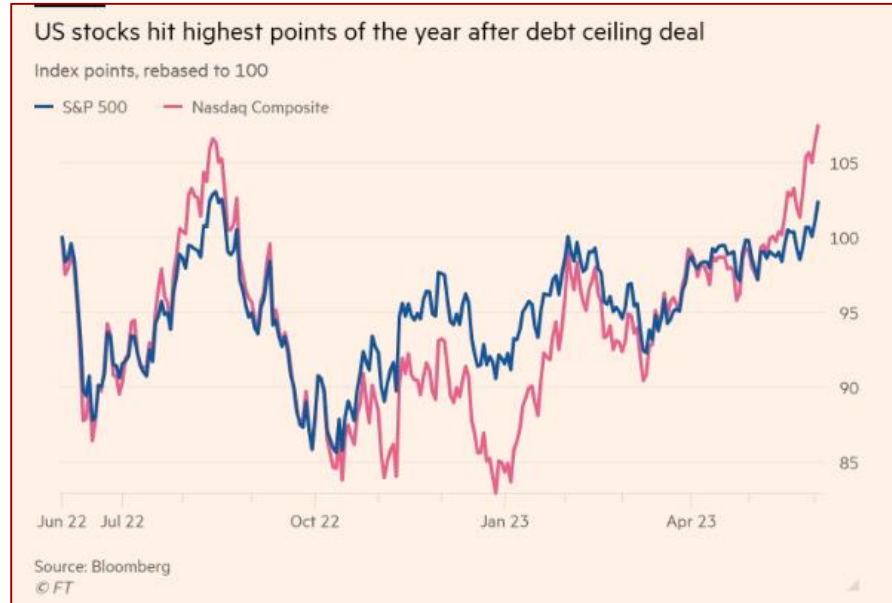
TCMB'den KKM'ye geri vites düzenlemesi

- ❑ Faiz tavanının kaldırılmasından bu yana döviz talebindeki artış beklentisinin de hakim olmasıyla KKM'ye olan talep çok fazla artmıştı.
- ❑ Bakiyesi 120 milyar doları bulan söz konusu enstrümana olan talebin ana parametresi ise TEM modelinin Liralaşma stratejisi kapsamında bankalara getirmiş olduğu ek TL dönüşüm hedefinin tutturulmasıydı.
- ❑ Bu bağlamda bankalar müşterilerine bu ürünü cazip kılmak için bir tür opsiyon olan önden ödemeli prim uygulamasını da başlattılar.
- ❑ Ancak TCMB, bu hafta bankalara gönderdiği mektupta önden prim ödemesi uygulamasına 1 Haziran itibariyle son vererek, prim uygulayan bankaların sadece vade sonunda ve TL olarak prim ödemelerine karar verdi.
- ❑ Bu uygulama faiz tavanının kaldırılmasından bu yana çok fazla talep gören KKM'de artık geri vitesine geçildiğinin bir sinyali olarak değerlendirilebilir.
- ❑ Ayrıca bankaların ek TL yükümlülüklerinde de yumuşatmaya gideceği sinyalinin alınması Liralaşma kapsamında odakta olan bankaların bundan böyle rahatlatılacağı yönünde bir fiyatlama ile borsada yerini buldu bile.

ABD'de istihdam, beklentinin üzerinde arttı

- ❑ ABD'de tarım dışı istihdam Mayıs'ta 339 bin ile beklentilerin üzerinde artarken, işsizlik oranı yüzde 3,7'e çıktı. Beklenti yüzde 3,5 olması yönündeydi.
- ❑ Haftalık ortalama çalışma saati 0,1 azalışla 34,3'e gerilerken, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) dikkatle izlediği ortalama saatlik kazanç yüzde 0,3 artarak 33,44 dolara tırmandı.
- ❑ Piyasa beklentileri ise ortalama saatlik kazancın söz konusu dönemde yüzde 0,3 artması yönündeydi.
- ❑ 14-15 Haziran FOMC toplantısında beklenti ağırlıklı olarak Fed'in 25 bp artış yapacağı yönünde şekilleniyor.
- ❑ Hem borç tavanının senatodan geçmesi hem de istihdam verilerinin güçlü ABD ekonomisine işaret etmesi hisse piyasalarına pozitif yansıdı.

Haftadan kalanlar

- ❑ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, balkon konuşmasında ekonomiye ilişkin mesajlar verdi. Erdoğan, "Enflasyonun yol açtığı fiyat artışlarından kaynaklanan sıkıntıları gidermek, refah kayıplarını telafi etmek, önümüzdeki günlerin en acil konu başlığıdır" dedi.
- ❑ İngiltere Başbakanı Rishi Sunak'ın marketlerden temel gıda ürünlerinin fiyatını sınırlandırmalarını isteyeceği belirtildi.
- ❑ Suudi Arabistan'ın net rezervleri ülkenin petrol gelirlerini yönetme şekliyle ilgili değişikliği sonrasında düşüşünü sürdürerek Nisan'da 13 yılın en düşük seviyesine geriledi.
- ❑ TÜİK Mayıs enflasyonunu hesaplarken doğalgaz için "sıfır fiyat" yöntemi uygulayacak.
- ❑ İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) kuruluşu İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresinin (İSKİ) suya yüzde 12,94 ile 49,62 arasında zam istediği ek tekliflerin gündeme alınması talebi oy çokluğuyla reddedildi.
- ❑ Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula Da Silva, BRICS üyesi ülkelere ortak para birimi çağrısında bulundu.
- ❑ ABD'li çip üreticisi Nvidia'nın piyasa değeri ilk kez 1 trilyon dolara ulaştı. Şirket bu değere ulaşan 9. şirket oldu.
- ❑ Elon Musk, Çin'i ziyaret etti.
- ❑ Avrupa Merkez Bankası, yüksek enflasyona karşı mücadelenin görmezden gelinmesi giderek zorlaşan finansal sistem kırılganlıklarını ortaya çıkardığını belirtti.
- ❑ DEVA Partisi, Gelecek Partisi, Saadet Partisi ve Demokrat Parti'nin Meclis'te grup kurmaları için formül aranıyor.
- ❑ Dünya Ticaret Örgütü , küresel mal ticaretinin yılın ilk çeyreğinde durgun kaldığını ancak ileriye dönük göstergelerin ikinci çeyrekte olası bir dönüşe işaret ettiğini bildirdi.
- ❑ Merkez Bankası'nın IMF tanımlı net uluslararası rezervleri eksi 4.4 milyar dolara gerileyerek tarihinde en düşük seviyeye indi.
- ❑ NATO Genel Sekreteri Stoltenberg, 3-4 Haziran'da Ankara'yı ziyaret edecek. Stoltenberg, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın göreve başlama törenine de katılacak.

Dış Ticaret İstatistikleri, Nisan 2023

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2023 yılı Nisan ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %17,1 azalarak 19 milyar 331 milyon dolar, ithalat %4,8 azalarak 28 milyar 69 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2023 Nisan ayında %17,2 azalarak 21 milyar 807 milyon dolardan, 18 milyar 50 milyon dolara geriledi.
- ❑ Nisan ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat %3,0 artarak 21 milyar 219 milyon dolardan, 21 milyar 865 milyon dolara yükseldi.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı Nisan ayında 3 milyar 815 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %7,2 azalarak 39 milyar 914 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %82,6 oldu.

Teknoloji yoğunluğuna göre imalat sanayi ürünleri dış ticareti, Nisan 2023

Teknoloji yoğunluğu	Nisan					Ocak-Nisan				
	2022		2023		Değişim (%)	2022		2023		Değişim (%)
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
İhracat (FOB)										
Toplam imalat sanayi	22 169	100,0	18 324	100,0	-17,3	78 816	100,0	76 388	100,0	-3,1
Yüksek teknolojlili ürünler	803	3,6	726	4,0	-9,5	2 378	3,0	2 796	3,7	17,6
Orta yüksek teknolojlili ürünler	7 206	32,5	6 842	37,3	-5,1	25 857	32,8	28 410	37,2	9,9
Orta düşük teknolojlili ürünler	7 126	32,1	5 019	27,4	-29,6	24 907	31,6	20 755	27,2	-16,7
Düşük teknolojlili ürünler	7 034	31,7	5 737	31,3	-18,4	25 673	32,6	24 428	32,0	-4,9
İthalat (CIF)										
Toplam imalat sanayi	20 349	100,0	22 468	100,0	10,4	78 432	100,0	96 236	100,0	22,7
Yüksek teknolojlili ürünler	2 062	10,1	2 405	10,7	16,7	7 841	10,0	9 953	10,3	26,9
Orta yüksek teknolojlili ürünler	9 026	44,4	10 134	45,1	12,3	35 324	45,0	39 331	40,9	11,3
Orta düşük teknolojlili ürünler	6 629	32,6	7 521	33,5	13,5	25 502	32,5	36 286	37,7	42,3
Düşük teknolojlili ürünler	2 633	12,9	2 409	10,7	-8,5	9 763	12,4	10 665	11,1	9,2

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün Grupları Sınıflaması Eurostat tarafından NACE Rev.2 sınıflaması baz alınarak hazırlanmış, ISIC Rev.4 sınıflamasına uyarlanmıştır.

Ekonomik Güven Endeksi, Mayıs 2023

- Ekonomik güven endeksi Nisan ayında 102,2 iken, Mayıs ayında %1,4 oranında artarak 103,7 değerini aldı.
- Bir önceki aya göre Mayıs ayında tüketici güven endeksi %4,0 oranında artarak 91,1 değerini, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi aynı seviyede kalarak 105,1 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %0,6 oranında azalarak 117,4 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %0,4 oranında artarak 116,7 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %4,3 oranında artarak 92,2 değerini aldı.

Ekonomik güven endeksi, güven endeksleri ve değişim oranları, Mayıs 2023

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Nisan	Mayıs	Nisan	Mayıs
Ekonomik güven endeksi	102,2	103,7	3,5	1,4
Tüketici güven endeksi	87,5	91,1	9,2	4,0
Reel kesim güven endeksi	105,1	105,1	1,0	0,0
Hizmet sektörü güven endeksi	118,1	117,4	1,1	-0,6
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	116,2	116,7	-1,3	0,4
İnşaat sektörü güven endeksi	88,4	92,2	-0,1	4,3

Endeks değişimleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir. Tüketici güven endeksinde mevsim etkisi bulunmamaktadır.

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi, Nisan 2023

- ❑ H-ÜFE 2023 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre %3,90, bir önceki yılın Aralık ayına göre %24,84, bir önceki yılın aynı ayına göre %71,81 ve on iki aylık ortalamalara göre %87,00 artış gösterdi.
- ❑ Yıllık H-ÜFE'ye göre 7 alt sektör daha düşük, 20 alt sektör daha yüksek değişim gösterdi
- ❑ H-ÜFE sektörlerinden su yolu taşımacılığı hizmetleri %9,48, hava yolu taşımacılığı hizmetleri %48,36, depolama ve destek hizmetleri (taşımacılık için) %55,55 ile endekslerin en az arttığı alt sektörler oldu. Buna karşılık programcılık ve yayıncılık hizmetleri %141,17, reklamcılık ve piyasa araştırması hizmetleri %130,10, istihdam hizmetleri %127,08 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

